

Rådets direktiv 90/270/EEG av den 29 maj 1990 om minimikrav för säkerhet och hälsa i arbete vid bildskärm (femte särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG)

Europeiska gemenskapernas officiella tidning nr L 156 , 21/06/1990 s. 0014 - 0018

Finsk specialutgåva Område 5 Volym 4 s. 0203

Svensk specialutgåva Område 5 Volym 4 s. 0203

RÅDETS DIREKTIV av den 29 maj 1990 om minimikrav för säkerhet och hälsa i arbete vid bildskärm (femte särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG) (90/270/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 118a i detta, med beaktande av kommissionens förslag(1), utarbetat efter samråd med Rådgivande kommittén för arbetarskyddsfrågor,

i samarbete med Europaparlamentet(2),

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande(3), och

med beaktande av följande:

Enligt artikel 118a i fördraget skall rådet genom direktiv fastställa minimikrav i syfte att främja förbättringar, framför allt på arbetsmiljöområdet, för att trygga en högre skyddsnivå för arbetstagarnas säkerhet och hälsa.

Enligt denna artikel skall man undvika att sådana direktiv medför administrativa, ekonomiska och rättsliga hinder som skulle kunna hämma bildandet och utvecklingen av små och medelstora företag.

Kommissionens meddelande(4) om dess program för arbetarskyddsfrågor förutsätter att åtgärder vidtas med avseende på ny teknologi. Rådet har i sin resolution(5) av den 21 december 1987 om arbetarskyddsfrågor uppmärksammat detta.

En förutsättning för att arbetstagarnas säkerhet och hälsa tryggas är att minimikraven för att säkra en högre skyddsnivå på bildskärmsarbetsplatser efterlevs.

Detta direktiv är ett särdirektiv enligt artikel 16.1 i rådets direktiv 89/391/EEG av den 12 juni 1989 om åtgärder för att främja förbättringar av arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet(6). Bestämmelserna i det nämnda direktivet skall därför tillämpas fullt ut vid arbete med bildskärmsutrustning utan att det hindrar strängare och/eller mer specifika bestämmelser i detta direktiv.

Arbetsgivare skall hålla sig à jour med de senaste tekniska och vetenskapliga framstegen vad gäller arbetsplatsens utformning så att de kan genomföra de förändringar som behövs för att säkerställa en högre skyddsnivå för arbetstagarnas säkerhet och hälsa.

De ergonomiska aspekterna är av särskild betydelse för bildskärmsarbetsplatser.

Detta direktiv är ett led i arbetet med att praktiskt förverkliga den inre marknadens sociala dimension.

I överensstämmelse med beslut 74/325/EEG(7) skall synpunkter från Rådgivande kommittén för arbetarskyddsfrågor inhämtas av kommissionen, då förslag utarbetas på detta område.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVSNITT I ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Syfte

1. I detta direktiv, som är det femte särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG, fastställs minimikrav för säkerhet och hälsa i arbete vid bildskärm enligt definitionen i artikel 2.

2. Bestämmelserna i direktiv 89/391/EEG skall fullt ut tillämpas inom hela det område som avses i punkt 1 utan att hindra tillämpningen av de strängare eller mer specifika bestämmelser som finns i detta direktiv.

3. Direktivet är inte tillämpligt på

- förrarhytter eller kontrollhytter på fordon eller maskiner,
- datorsystem på transportmedel,
- datorsystem huvudsakligen avsedda för allmänhetens bruk,
- "bärbara" system, som inte är avsedda för långvarigt bruk på en arbetsplats,

- e) räknedosor, kassaapparater eller annan utrustning som har en liten text- eller siffervisande bildskärm, som är nödvändig för den direkta användningen av utrustningen,
- f) skrivmaskiner av traditionell utformning av typen "skrivmaskiner med display".

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv avses med

- a) bildskärm, en alfanumerisk eller grafisk bildskärm, oavsett hur bilden framställs,
- b) arbetsplats, ett system bestående av bildskärm, som kan vara utrustad med tangentbord eller inmatningsenhet och/eller programvara som bestämmer samspelet mellan operatören och skärmen, alternativa tillbehör, kringutrustning inklusive diskettstation, telefon, modem, skrivare, manushållare, arbetsstol och arbetsbord eller arbetsyta och den närmast omgivande arbetsmiljön,
- c) arbetstagare, varje arbetstagare enligt definitionen i artikel 3 a i direktiv 89/391 som regelbundet använder bildskärm som ett betydande inslag i sitt normala arbete.

AVSNITT II ARBETSGIVARNAS SKYLDIGHETER

Artikel 3

Arbetsplatsanalyser

1. Arbetsgivarna skall vara skyldiga att genomföra en arbetsplatsanalys för att utvärdera arbetstagarnas arbetsmiljöförhållanden, i synnerhet med avseende på eventuella risker för synen, fysiska problem och psykisk belastning.
2. Arbetsgivarna skall vidta lämpliga åtgärder för att åtgärda de risker som konstaterats på grundval av analysen med hänsyn till ytterligare effekter och/eller en kombination av effekter av de konstaterade riskerna.

Artikel 4

Arbetsplatser som tas i bruk för första gången

Arbetsgivarna skall vidta ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att de arbetsplatser som första gången tas i bruk efter den 31 december 1992 uppfyller de minimikrav som anges i bilagan.

Artikel 5

Arbetsplatser som redan tagits i bruk

Arbetsgivarna skall vidta ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att de arbetsplatser, som tagits i bruk den 31 december 1992 eller tidigare, anpassas så att de senast fyra år efter detta datum uppfyller minimikraven i bilagan.

Artikel 6

Information till och utbildning av arbetstagarna

1. Utan att det hindrar tillämpningen av artikel 10 i direktiv 89/391/EEG skall arbetstagarna få information om alla frågor som rör säkerhet och hälsa på arbetsplatsen, framför allt information om åtgärder som avser arbetsplatser och som vidtas enligt artiklarna 3, 7 och 9.
Under alla omständigheter skall arbetstagarna eller deras representanter underrättas om alla skyddsåtgärder som vidtas i överensstämmelse med detta direktiv.

2. Utan att det hindrar tillämpningen av artikel 12 i direktiv 89/391/EEG skall alla arbetstagare också ges utbildning om hur arbetet skall bedrivas, dels innan arbetet påbörjas, dels inför varje större förändring av arbetsplatsen.

Artikel 7

Daglig arbetsrutin

Arbetsgivaren skall planera arbetstagarens arbete så att denne får regelbundna avbrott i form av pauser eller omväxling i uppgifterna varigenom belastningen i det dagliga bildskärmsarbetet minskar.

Artikel 8

Samråd med och medverkan av arbetstagare

Samråd med och medverkan av arbetstagare och/eller deras representanter skall ske i överensstämmelse med artikel 11 i direktiv 89/391/EEG i frågor som omfattas av detta direktiv inklusive bilagan.

Artikel 9

Skydd av arbetstagarnas ögon och syn

1. Arbetstagarna skall ha rätt att få genomgå en lämplig ögon- och synundersökning som utförs av en person med tillräckliga kvalifikationer

- före bildskärmsarbetets början,
- med jämna mellanrum därefter, och
- i fall då de känner av synbesvär som kan vara förorsakade av bildskärmsarbete.

2. Arbetstagarna har rätt att få genomgå en synundersökning hos en ögonläkare om resultaten av den undersökning som avses i punkt 1 visar att det är nödvändigt.

3. Om resultaten av den undersökning som avses i punkt 1 eller av den undersökning som avses i punkt 2 visar att det är nödvändigt och om synkorrigeringande hjälpmedel för normalt bruk inte kan användas, skall arbetstagarna få speciella synkorrigeringande hjälpmedel som är lämpliga för arbetet.

4. Åtgärder som vidtas med stöd av denna artikel får under inga förhållanden medföra några extra kostnader för arbetstagarna.

5. Skyddet av arbetstagarnas ögon och syn får ges som en del av den allmänna sjukvården.

AVSNITT III ÖVRIGA BESTÄMMELSER

Artikel 10

Ändringar i bilagan

Rent tekniska ändringar i bilagan till följd av den tekniska utvecklingen, utvecklingen i fråga om internationella regler och specifikationer samt nya rön inom bildskärmsområdet skall beslutas enligt den procedur som anges i artikel 17 i direktiv 89/391/EEG.

Artikel 11

Slutbestämmelser

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 31 december 1992. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

2. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till de bestämmelser i nationell lagstiftning som de redan har antagit eller som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

3. Medlemsstaterna skall vart fjärde år rapportera till kommissionen om den praktiska tillämpningen av bestämmelserna i detta direktiv och om arbetsgivarnas och arbetstagarnas synpunkter.

Kommissionen skall informera Europaparlamentet, rådet, Ekonomiska och sociala kommittén och Rådgivande kommittén för arbetarskyddsfrågor.

4. Kommissionen skall regelbundet överlämna en rapport till Europaparlamentet, rådet och Ekonomiska och sociala kommittén om tillämpningen av detta direktiv med beaktande av punkterna 1, 2 och 3.

Artikel 12

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 29 maj 1990.

På rådets vägnar

B. AHERN

Ordförande

*(1) EGT nr C 113, 29.4.1988, s. 7 och
EGT nr C 130, 26.5.1989, s. 5.*

*(2) EGT nr C 12, 16.1.1989, s. 92 och
EGT nr C 113, 7.5.1990.*

(3) EGT nr C 318, 12.12.1988, s. 32.

(4) EGT nr C 28, 3.2.1988, s. 3.

(5) EGT nr C 28, 3.2.1988, s. 1.

(6) EGT nr L 183, 29.6.1989, s. 1.

(7) EGT nr L 185, 9.7.1974, s. 15.

BILAGA

MINIMIKRAV (Artikel 4 och 5)

Inledande kommentar

Skyldigheterna enligt denna bilaga skall gälla för att uppnå syftet med direktivet och bara i den mån, för det första, utrustningen finns på arbetsplatsen och, för det andra, arbetets natur inte utesluter det.

1. UTRUSTNING

a) Allmänt

Användningen som sådan av utrustningen får inte utgöra en riskfaktor för arbetstagarna.

b) Bildskärm

Tecknen på skärmen skall vara tydligt utformade och skarpa, vara tillräckligt stora och det skall vara tillräckligt avstånd mellan tecken och rader.

Bilden på skärmen skall vara stabil och fri från flimmer och andra former av instabilitet.

Ljusstyrkan och/eller kontrasten mellan tecknen och bakgrunden skall lätt kunna justeras av operatören och också lätt kunna anpassas till den omgivande miljön.

Skärmen skall med lätthet och utan besvär kunna vridas och vinklas efter operatörens behov.

Det skall också vara möjligt att försöka skärmen med ett stativ eller använda ett reglerbart bord.

Skärmen skall vara fri från reflexer och speglingar som kan orsaka besvär för användaren.

c) Tangentbord

Tangentbordet skall kunna vinklas och vara skilt från skärmen så att arbetstagaren kan finna en bekväm arbetsställning och undvika ansträngning i armar och händer.

Utrymmet framför tangentbordet skall vara så stort att operatören kan avlasta armar och händer på bordsytan.

Tangentbordet skall ha en matt yta för att undvika reflexer.

Utformningen av tangentbordet och tecknen på tangenterna skall vara sådana att användningen av tangentbordet underlättas.

Symbolerna på tangenterna skall ha tillräckligt kontrast och vara läsbara från den arbetsställning utrustningen är utformad för.

d) Arbetsbord eller arbetsyta

Arbetsbordet eller arbetsytan skall ha en tillräckligt stor, lågreflekterande yta och möjliggöra en flexibel placering av skärm, tangentbord, dokument och övrig utrustning.

Manushållaren skall vara stabil och reglerbar och placeras så att behovet av obekväma huvud- och ögonrörelser blir så litet som möjligt.

Det skall finnas tillräckligt utrymme för arbetstagaren att inta en bekväm arbetsställning.

e) Arbetsstol

Arbetsstolen skall vara stadig och ge operatören rörelsefrihet och en bekväm arbetsställning.

Sitsen skall vara reglerbar i höjdled.

Ryggstödet skall vara reglerbart i höjdled och kunna vinklas.

Fotstöd skall erbjudas alla som så önskar.

2. OMGIVANDE MILJÖ

a) Krav på utrymme

Arbetsplatsen skall vara dimensionerad och utformad så att det finns tillräckligt med utrymme för användaren att variera arbetsställning och arbetsrörelser.

b) Belysning

Allmänbelysning och/eller platsbelysning (arbetslampor) skall vara sådan att den ger tillfredsställande belysningsförhållanden och en lämplig kontrast mellan skärmen och den omgivande miljön med hänsyn till arbetets art och användarens synkrav.

Eventuella störande reflexer och speglingar på skärmen eller på annan utrustning skall hindras genom att arbetslokalernas och arbetsplatsens utformning samordnas med placeringen av och de tekniska egenskaperna hos de artificiella ljuskällorna.

c) Spegling och reflexer

Arbetsplatser skall utformas så att ljuskällor som fönster och andra öppningar, genomskinliga eller halvgenomskinliga väggar samt ljusa inventarier eller väggar inte förorsakar bländning och, så långt möjligt, inte medför reflexer på skärmen.

Fönster skall vara försedda med lämplig justerbar anordning för avskärmning av dagsljus som lyser in på arbetsplatsen.

d) Buller

I samband med att en arbetsplats förses med utrustning skall hänsyn tas till buller som avges från utrustning som hör till denna, särskilt för att bullret inte ska avleda uppmärksamheten eller försvåra samtal.

e) Värme

Utrustning som hör till arbetsplatsen skall inte alstra kraftig värme som kan skapa obehag för arbetstagarna.

f) Strålning

All strålning med undantag av den synliga delen av det elektromagnetiska våglängdsområdet skall minskas till nivåer, som är försumbara med hänsyn till arbetstagarnas säkerhet och hälsa.

g) Fuktighet

En tillfredsställande fuktighetsnivå skall uppnås och upprätthållas.

3. SAMSPEL DATOR/OPERATÖR

Arbetsgivaren skall ta hänsyn till följande principer vid utformning, urval och ändring av programvaran och vid utformning av arbetsuppgifter, som innebär användning av bildskärm:

a) Programvaran skall vara avpassad för uppgiften.

b) Programvaran skall vara lätt att använda och vid behov kunna anpassas till operatörens kunskaps- eller erfarenhetsnivå; ingen kvantitativ eller kvalitativ kontroll får utföras utan arbetstagarnas vetskap.

c) Systemen skall ge arbetstagarna återkoppling ifråga om det utförda arbetet.

d) Systemen skall visa information i ett format och i en takt som är anpassad till operatörerna.

e) De ergonomiska principer som skall gälla vid utformning av programvaran skall särskilt ta hänsyn till människans förmåga att hantera och bearbeta data.